OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Lainvalmisteluosasto
erityisasiantuntija Heini Färkkilä

6.11.2017

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIISTANHOITOMAKSUSTA JA PYYNTILUPAMAKSUSTA ANNETUN LAIN, RIISTAHALLINTOLAIN JA RIISTAVAHINKOLAIN 46 §:N MUUTTAMISESTA (HE 117/2017 VP)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi riistahoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia siten, että riistanhoitomaksua korotetaan. Lisäksi Suomen riistakeskus toimisi jatkossa riistanhoitoyhdistyksille myönnettävien avustusten valtionapuviranomaisena ja maa- ja metsätalousministeriö valtionavustuksen takaisinperinnästä vastaavana valtionapuviranomaisena. Edelleen metsästäjärekisteriä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin. Riistahallintolakia muutettaisiin riistanhoitoyhdistysten valvonnan osalta.

Oikeusministeriö toteaa otsikkoasiassa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Metsästäjärekisteri

Oikeusministeriö pitää kannatettavana metsästäjärekisteriä koskevien säännösten tarkentamista vastaamaan perustuslain, henkilötietolain ja julkisuuslain vaatimuksia.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 7 c §:n 1 momentin mukaan rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja muun muassa metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle ja riistakantojen käytön suunnittelua varten maa- ja metsätalousministeriölle ja riistanhoitoyhdistyksille. Säännös on esitetyssä muodossa hyvin vaikeaselkoinen. Lisäksi siitä puuttuu tarpeellisuusvaatimus. Oikeusministeriö ehdottaa säännöksen selventämistä muotoilemalla se esi-

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

merkiksi seuraavasti, jotta tarpeellisuus, tietojen tarkoitus ja luovutettava taho tulisivat selkeästi esille:

7 c §

Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisteristä tietoja, jotka ovat tarpeen
1) metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle tässä laissa tarkoitettujen vakuutusasioiden hoitamista varten;
2) maa- ja metsätalousministeriölle riistakantojen käytön suunnittelua varten;
3) riistanhoitoyhdistykselle riistakantojen käytön suunnittelua ja riistanhoitomaksujen seurantaa sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten;
4) metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille metsästyksen valvontaa varten;
5) poliisille ja Metsähallitukselle lupaharkintaa varten; sekä
6) luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

Maksun korottaminen

Esityksessä ehdotetaan riistanhoitomaksua korotettavaksi 33 eurosta 39 euroon. Kuten esityksessä on todettu, muutos koskee ainoastaan maksun suuruutta. Riistanhoitomaksusta on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, eikä esityksellä ehdoteta tehtäväksi muutoksia, jotka vaikuttaisivat maksun arviointiin perustuslain 81 §:n 1 momentin kannalta. Voidaan myös katsoa, että maksun korotus on esityksessä perusteltu riittävästi.

Julkiset hallintotehtävät

Suomen riistakeskus toimisi esityksen 1. lakiehdotuksen 3 §:n uuden 4 momentin mukaan jatkossa valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistysten valtionavustusten osalta kuitenkin siten, että valtionavustusten takaisinperinnän osalta valtionapuviranomaisena toimisi maa- ja metsätalousministeriö.

Oikeusministeriö toteaa, että kun säännöksessä todetaan, että kyse on riistanhoitoyhdistykselle jo osoitetun määrärahan jakamisesta laissa ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyjen jakoperusteiden mukaisesti, ei esitystä ole pidettävä ongelmallisena. Ongelmallista olisi se, että viranomaiskoneiston ulkopuolinen taho, Suomen riistakeskus, päättäisi saman määrärahaosuuden jakamisesta toisaalta itselleen ja toisaalta lakisääteisiä julkisia hallintotehtäviä hoitaville riistanhoitoyhdistyksille.

Esityksen 2. lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin lisättäisiin uusi 6 kohta, jonka mukaan Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä ovat ”riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen myöntäminen ja varainkäytön valvonta sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta.” Muotoilu on ristiriidassa 1. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentin kanssa, jonka mukaan Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen osalta pois lukien takaisinperintä. Riistahallintolaissa Suomen riistakeskuksen julkinen hallintotehtävä näiltä osin koskisi vain valtionavustusten myöntämistä riistanhoitoyhdistyksille. Tällöin ulkopuolelle jäävät muut valtionavustuslain tarkoittamat valtionapuviranomaisen tehtävät. Lisäksi myös 2. lakiehdotuksen 34 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä. Hieman epäselväksi jää, miksi asiasta esitetään säädettäväksi saman lain kahdessa eri pykälässä.

Tiedonsaantioikeus

Esityksen 2. lakiehdotuksen 34 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että riistanhoitoyhdistysten on salassapitosäännösten estämättä annettava Suomen riistakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle niiden pyytämät tiedot ja selvitykset valvontaa varten. Maa- ja metsätalousministeriö 1 momentin mukaan valvoo Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä.

Säännöksessä jää epäselväksi, minkä vuoksi riistanhoitoyhdistykset velvoitetaan antamaan maa- ja metsätalousministeriölle tietoja valvontaa varten, kun 34 §:n 1 momenttia muutetaan siten, ettei maa- ja metsätalousministeriölle ole enää toimivaltaa valvoa riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä? Perusteluissa on todettu, että mainittu tiedonsaantioikeus mahdollistaa tarvittaessa nopean ja tiukankin puuttumisen valvonnassa mahdollisesti aiheutuviin epäkohtiin (s. 30), mutta ainakin riistahallintolain mukainen valvontatoimivalta esityksellä poistettaisiin. Maa- ja metsätalousministeriöllä on toki tarve saada näitä tietoja sen riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain mukaisen valtionavustusten takaisinperintätehtävien osalta, mutta tässä viitataan ilmeisesti muuhun valvontaan.